

Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE
PROGRAMM

EELNÕU
(04.07.2017)

Tellija: Keskkonnaministeerium

KSH läbiviija: OÜ Alkranel

Juhtekspert: Alar Noorvee

2017

Sisukord

1. Üldist.....	4
2. KSH objekti eesmärk ja lühikirjeldus, KSH ulatus ning eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus	4
3. Seosed teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega	6
4. KSH eesmärk ja strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju	7
5. KSH metoodika.....	8
6. Strateegilise planeerimisdokumendi koostamisest eeldatavalt mõjutatavad ja huvitatud asutused ning isikud	11
7. KSH läbiviimise ning tulemuste avalikustamise ajakava	12
8. Strateegilise planeerimisdokumendi ja selle KSH koostamise korraldaja, strateegilise planeerimisdokumendi koostaja ja kinnitaja ning KSH eksperdi andmed.....	13
9. Asjaomastelt asutustelt seisukoha küsimine	14
KSH PROGRAMMI LISAD	16
Lisa 1. KSH algatamise otsus.....	17
Lisa 2. KSH programmile laekunud seisukohad ja nendega arvestamine	19

1. Üldist

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2001/42/EÜ *Teatavate kavade ja programmide keskkonnamõtjude hindamine* ning siseriiklik *keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus* (edaspidi KeHJS) sätestavad kohustuse läbi viia keskkonnamõtjude hindamine strateegiliste planeerimisdokumentide koostamise raames.

Keskkonnamõtju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programm on dokument, milles kirjeldatakse strateegilise planeerimisdokumentidega kavandatavat tegevust ja selle seoseid teiste strateegiliste dokumentidega, määratakse ära planeerimisdokumentidega kaasneva keskkonnamõtju strateegilise hindamise sisu ja ulatus ning kirjeldatakse KSH metoodikat, ajakava ja protsessi osapooli. KSH programm on alusdokumendiks KSH läbiviimisel ja aruande koostamisel.

2. KSH objekti eesmärk ja lühikirjeldus, KSH ulatus ning eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus

Käesoleva keskkonnamõtju strateegilise hindamise objektideks on:

- ✓ Kiirgusohutuse riiklik arengukava 2018-2027 (edaspidi KORAK);
- ✓ Radooni riiklik tegevuskava;
- ✓ Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklik tegevuskava.

Keskkonnaminister kinnitas 18.01.2017. a käskkirjaga nr 1-2/17/61 *Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027* ja *Radooni riikliku tegevuskava* algatamise, *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava* ajakohastamise ning nende keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamise (lisa 1). Keskkonnaministri 6.02.2017. a käskkirjaga nr 1-2/17/152 kinnitati *Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027* tööühma koosseis, ülesanded ja töökord, millega KORAK koostamise eest vastutavaks ministeeriumiks määrati Keskkonnaministeerium ning arengukava väljatöötamises osalevateks asutusteks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, Sotsiaalministeerium ja Siseministeerium, Keskkonnaamet, Terviseamet, Päästeamet, Maksu- ja Tolliamet, Politsei- ja Piirivalveamet ning AS A.L.A.R.A.

KORAK põhineb strateegial *Säästev Eesti 21* ja on *Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030* edasiarenduseks kiirguskaitse alal. KORAK ajakohastamine on tegevusena kajastatud ka eelmise perioodi (2008-2017) KORAK 2016-2017. aasta rakendusplaanis. Arengukavas määratakse kiirguskaitse arengu prioriteedid aastani 2027 ning püstitatud eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmed ja tegevussuunad. KORAK kinnitatakse keskkonnaministri käskkirjaga. KORAK üldeesmärk on kiirgusohutuse tagamine ja korraldamine, et tagada Eestis optimaalne kiirgusohutus, kiirguskaitse funktsioneerimine ja areng. Arengukava strateegilised alleesmärgid on järgmised:

- 1) vähendada radioaktiivsete jäätmete ja nende käitlemisega seotud ohte;
- 2) tagada valmisolek kiirgushädaolukorrale reageerimiseks;
- 3) suurendada teadlikkust kõrgeenenud looduskiirguse allikatest;
- 4) tagada kiirguse optimeeritud kasutamine meditsiinis.

Radooni riikliku tegevuskava koostamise peaesmärk on kõrge radooniriskiga töökohtades ja üldkasutatavates ehitistes radoonikiirgusest põhjustatud terviseriskide minimeerimine. Seda

eesmärki aitavad saavutada järgmised tegevused: Eesti pinnases radooni sisalduse määramine; radooniohtlike alade piiritlemine; elamutes, töökohtadel ja üldkasutatavates ehitistes radoonikiirituse viitetaseme kehtestamine; radooniohtlikel aladel asuvate töökohtade ja üldkasutatavate ehitiste (nt koolid, maa all paiknevad töökohad) siseruumide radoonikiirituse vähendamismeetmete väljatöötamine ja rakendamine. Radooni riiklik tegevuskava esitatakse KORAK lisana.

Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava kinnitati keskkonnaministri 21.07.2015 käskkirjaga nr 688. Tegevuskava ajakohastamise eesmärk on uuendada tegevuskava 1.11.2016. a jõustunud *kiirgusseaduse* muudatustest tulenevalt ning seoses uute arengutega NORM-jäätmete käitlemise valdkonnas. Ajakohastatud *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklik tegevuskava* esitatakse KORAK lisana.

KSH ulatus hõlmab ajakohastatavas KORAK-s seatud eesmärkide ja tegevuste ning selle lisadena esitatavates *Radooni riiklikus tegevuskavas* ning *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikus tegevuskavas* (edaspidi nimetatud ka kui *tegevuskavade*) seatud tegevuste keskkonnamõju strateegilist hindamist. Kuna KSH koostatakse strateegilisele planeerimisdokumendile, siis hinnatakse KSH käigus mõjusid üldisemal strateegilisel tasemel.

Kiirguskaitse hõlmab väga erinevaid tegevusalasid: meditsiini, tööstust, valmisolekut hädaolukordadeks, keskkonnaseiret jne. Kiirgusohutuse tagamiseks on oluline pidev ja tasakaalustatud areng kõikidel nendel aladel. Seejuures arengukavaga on territoriaalselt hõlmatud kogu Eesti Vabariigi territoorium, kuna tegemist on riikliku arengukavaga. Seega hõlmab ka keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus kogu Eesti Vabariigi territooriumi.

Kõige tõenäolisemad kiirgusohuallikad Eestis on kiirgusallikaga töötamisel ohutusnõuete eiramine ja liiklusavarii radioaktiivseid aineid vedava veokiga. Ohuolukorra võivad tekitada avariid naabermaade tuumaelektrijaamades, avariid radioaktiivsete jäätmete käitlemisel ning varastatud või leitud radioaktiivne aine. Ohtu võivad kujutada ka kiirgusallikad, mida käideldakse ilma kiirgustegevusloata või loaga sätestatud tingimusi rikkudes. Unustada ei tohi ka seda, et kiirgusallikaid võivad kasutada ründevahendite valmistamisel terroristid ning tuumarelvade kasutamist tuumariikidevahelises sõjalises konfliktis. Inimese kaitsel liigse kiirituse eest tuleb kindlasti arvesse võtta looduslikku kiirgust, näiteks joogivees sisalduvaid radionukliide ja hoonete siseõhu radoonisisaldust.

Lisaks inimestele on kiirgusest potentsiaalselt mõjutatud ka teised elusorganismid, aga ka keskkond tervikuna (nt pinnavesi, välisõhk jne). Siinkohal saab loodusliku ja tehniliku kiirguse allikate suuremate riskipiirkondadena välja tuua:

- ✓ Piirkonnad, mis on kõrgema loodusliku kiirgusfooniga;
- ✓ Piirkonnad ja põhjaveekihid, kus joogivee looduslik kiirgustase on kõrgem;
- ✓ Piirkonnad, kus asuvad tehnilikud radioaktiivsed objektid;
- ✓ Piirkonnad, millel on suurem oht saada eksponeeritud naaberriikidest tulenevast mõjust.

3. Seosed teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

KORAK põhineb strateegial *Säästev Eesti 21* ja on *Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030* edasiarenduseks kiirguskaitse alal.

KORAK ja tegevuskavade koostamisel ning ajakohastamisel tekivad seosed järgmiste arengudokumentidega:

- ✓ Keskkonnaministeeriumi valitsemisala arengukava aastateks 2017-2020 (kiirgusohutuse tagamine);
- ✓ Keskkonnaministeeriumi kriisireguleerimisplaan (valmisolek hädaolukordadeks);
- ✓ Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020 (arengusuunad kiirguse kasutamisel kiiritusravis);
- ✓ Eesti radioloogia arengukava aastateks 2011-2020 (kiirgusohutus);
- ✓ Energiamajanduse riiklik arengukava aastani 2020 (tuumaenergeetika);
- ✓ Eesti elektrimajanduse arengukava aastani 2018 (tuumaenergeetika);
- ✓ Eesti julgeolekupoliitika alused (2010; hädaolukordade ennetamine ja tagajärgede leevendamine);
- ✓ Siseturvalisuse arengukava 2015-2020 (valmisolek kiirgusõnnetusteks).

Nimetatud arengukavade ja strateegiate täpsemat seonduvust KSH objektiga käsitletakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes.

Kiirgusohutuse arengu suunamisel tuleb arvestada nii riigisisesele kui ka rahvusvahelisel tasandil võetud kohustustega. Peamised kohustused on seotud Euroopa Liiduga liitumislepingu ning EURATOM-i asutamislepinguga. Eesti ei taotlenud Euroopa Liiduga ühinemise läbirääkimiste käigus kiirguskaitse valdkonnas üleminekuperioode ning sellest tulenevalt on Eestil kohustus rakendada kõiki EL kiirgusalaseid õigusakte. Viimastel aastatel on kiirgusohutuse tagamise üheks prioriteediks olnud rahvusvahelistel standarditel põhineva ja EL õigusaktidega ühtiva õigusraamistiku loomine. Loetelu rahvusvahelistest õigusaktidest, millest KORAK ja tegevuskavade koostamisel ja ajakohastamisel lähtutakse on esitatud peatükis 5.

4. KSH eesmärk ja strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju

KSH eesmärk KeHJS §31¹ kohaselt on: 1) arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel; 2) tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse; 3) edendada säästvat arengut.

KSH ehk strateegilise planeerimisdokumendi elluviimise aluseks olevate strateegiliste valikute elluviimise mõju hindamine annab strateegilise planeerimisdokumendi kinnitajale enne otsuse tegemist vajaliku teabe, mis selle otsusega hiljem kaasneb. Mõju hindamise eesmärk on anda strateegilise planeerimisdokumendi koostajale informatsiooni KORAK elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju kohta.

Käesoleva KSH eesmärkideks on:

- 1) selgitada, kirjeldada ja hinnata KORAK 2018-2027, *Radooni riikliku tegevuskava* ja *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava* eesmärkide elluviimiseks kavandavate meetmete ja tegevuste ning nende võimalike alternatiivide rakendamisega kaasneva võivat olulist keskkonnamõju ning anda vastavat teavet strateegiliste planeerimisdokumentide koostajale ja kinnitajale;
- 2) pakkuda välja võimaliku ebasoodsa keskkonnamõju leevendamise ja/või vältimise või soodsa mõju suurendamise meetmeid;
- 3) teha ettepanekuid keskkonnakaitselistele meetmetele paremaks arvestamiseks, et vajaduse korral saaksid põhjendatud soovitusel ka arvesse võetud;
- 4) analüüsida, kas KORAK, *Radooni riiklik tegevuskava* ja *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklik tegevuskava* arvestavad nii Eesti kui ka Euroopa Liidu keskkonnanõudeid kiirgusvaldkonna või radioaktiivsete jäätmete käitlemise planeerimisel ning vajadusel teha ettepanekuid nendega arvestamiseks;
- 5) hinnata, kuidas meetmed ja kavandatud tegevused potentsiaalselt aitavad likvideerida leitud puudusi ning seeläbi saavutada KORAK, *Radooni riikliku tegevuskava* ja *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava* üldeesmärgi;
- 6) võimaluse korral teha kavandavate tegevuste keskkonnamõju hindamise tulemuste alusel ettepanekuid kavandatavateks tegevusteks;
- 7) jälgida, et KORAK, *Radooni riiklik tegevuskava* ja *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklik tegevuskava* oleksid loogiliselt üles ehitatud ning arusaadavad ja järjepidevad;
- 8) KSH ekspertgrupi osalemine jooksvalt KORAK, *Radooni riikliku tegevuskava* ja *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava* koostamise protsessis.

Arvestades KSH objektiks olevate dokumentide iseloomu võivad olulised mõjud avalduda peamiselt inimeste **tervise, sotsiaalsete vajaduste (sh turvalisus), vara ning jäätmemajanduse valdkondades**. Lisaks on potentsiaalsetest kiirgusõnnetustest ohustatud eelkõige **pinna-, pinna- ja põhjavesi, õhukvaliteet ning nende kaudu ka bioloogiline mitmekesisus ja elustik (sh taimestik ja loomastik ning kaitsealad, kaitsealused üksikobjektid ja liigid)**, aga kaudsest võimaliku saastumise läbi toidu kasvatatavad **põllusaadused, metsamarjad ja -seened**.

Eeltoodud valdkondadele ka KSH aruandes keskendutakse. Strateegiliste planeerimisdokumentide elluviimisega kaasneva eeldatavalt olulise keskkonnamõju täpne iseloom ning ulatus selgub mõjude hindamise käigus ning esitatakse KSH aruandes.

Käesoleva arengukava ja tegevuskavade koostamisega ei ole ette näha olulisi mõjusid kultuuripärandile, maastikele ja kliimamuutustele ning seetõttu vastavaid mõjusid KSHs ei käsitleta.

Tulenevalt asjaolust, et KSH ulatus hõlmab kogu Eesti territooriumi, võivad kavandatavad tegevused mõjutada ka olemasolevaid Natura 2000 alasid. Kuna tegemist on riikliku tasandi arengukava ja tegevuskavadega, siis ei viida KSH käigus läbi detailset Natura asjakohast hindamist. Küll aga esitatakse hinnang Natura 2000 aladele avalduda võivate potentsiaalsete riskide kohta ning seatakse vajadusel tingimused Natura 2000 alade soodsa seisundi säilitamiseks.

KORAK, *Radooni riiklik tegevuskava* ja *Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklik tegevuskava* reguleerivad kiirgusohutuse temaatikat Eest Vabariigi territooriumil. Samas nähakse arengukavas ette radioaktiivsete jäätmete lõppladestuskoha rajamise vajadust ja selleks ettevalmistavad tööd lisatakse tegevuskavasse. Lõppladestuskohaga võib kaasneda piiriülene mõju, seega tuleb KSH-d käsitleda piirülesena ehk tegevusega võib kaasneda piiriülene mõju.

KSH protsessi käigus võib võimaliku uue ja olulise informatsiooni ilmnemisel käsitletavate teemade ring laieneda.

5. KSH metoodika

KSH viiakse läbi vastavalt KeHJS ja olemasolevatele asjakohastele juhendmaterjalidele. KSH tugineb sellele, et hinnatakse strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega tõenäoliselt kaasnevat olulist mõju, nii ebasoodsat kui soodsat. Keskkonnamõju on oluliselt ebasoodne (negatiivne), kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Keskkonnamõju on oluliselt soodne (positiivne), kui see vähendab eeldatavalt oluliselt tegevuskoha keskkonnakoormust (nt vähendatakse keskkonnasaastet või ressursikasutust) või tagatakse meetmed looduslike alade seisundi säilimisele või paranemisele, inimese tervise ja heaolu paranemisele ning kultuuripärandi või vara säilimisele.

KSH koostamisel kasutatakse kaht peamist metoodilist lähenemist: vastavusanalüüs ja välismõjude analüüs.

Vastavusanalüüs kujutab KSH objektiks olevate strateegiliste arengudokumentidega seatud eesmärkide ja tegevuste hindamist, kuivõrd on KORAK ja tegevuskavad kooskõlas ning vastavuses teiste strateegiliste dokumentidega seatud asjakohaste eesmärkidega. Võrreldavate strateegiliste dokumentide loetelu on esitatud peatükis 3.

KORAK ja tegevuskavade ajakohastamisel ja koostamisel ning KSH läbiviimisel arvestatakse muuhulgas järgmiste õigusaktidega ja juhendmaterjalidega:

- ✓ *Tuumaavariist operatiivse teatamise konventsioon*. Konventsiooni kohaldatakse mis tahes avarii korral, mille tagajärjel radioaktiivsed osakesed paiskuvad või võivad paiskuda keskkonda ja toovad või võivad tuua kaasa radioaktiivsete heitmete kandumise üle riigipiiride, millel võiks kiirgusohutuse seisukohalt olla tähendus teisele riigile;
- ✓ *Tuumaavarii või kiirgusavariiolukorra korral abi andmise konventsioon*. Osalisriigid teevad konventsiooni sätete kohaselt koostööd omavahel ja Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuriga (edaspidi IAEA) viivitamatu abi andmiseks tuumaavarii või

kiirgusavarii olukorras, et vähendada nende tagajärgi ning kaitsta elu, vara ja keskkonda radiatsiooni ja radioaktiivsete heitmete mõju eest;

- ✓ *Tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsioon*. Konventsiooni kohaldatakse rahuotstarbel kasutatava tuumamaterjali suhtes selle riigisisese kasutamisel, hoidmisel ja vedamisel ning rahvusvaheliselt veetava tuumamaterjali suhtes;
- ✓ *Viini konventsiooni ja Pariisi konventsiooni rakendamise ühine protokoll*;
- ✓ *Tuumarelvade leviku tõkestamise leping ning Eesti Vabariigi Valitsuse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline kokkulepe kaitsemeetmete rakendamise kohta seoses tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga*. Eesti kohustub rakendama kaitseabinõusid kogu rahuotstarbelise tuumatooraine või spetsiaalse lõhustuva aine suhtes oma territooriumil, et sellist ainet ei saaks kasutada tuumarelvade ega muude tuumalõhkeseadeldiste valmistamiseks;
- ✓ *Kaitsemeetmete kokkuleppe lisalepped*. Määravad tuumamaterjali arvestuse raportite esitamise IAEA-le, rahvusvaheliste inspekteerimiste sageduse ja kontrollitavad objektid;
- ✓ *Eesti ja IAEA kokkuleppe lisaprotokoll kaitsemeetmete rakendamise kohta seoses tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga*. Suurendab IAEA-le esitatavate andmete hulka ning inspektorite õigusi;
- ✓ *Kasutatud tuumakütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise ühendkonventsioon*. Eesmärk on kaitsta inimest ja keskkonda tsiviilvaldkondades tekkivate radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumakütuse käitlemisel tekkivate ohtude eest, rakendades ohutu käitlemise põhimõtteid;
- ✓ *Tuumaohutuse konventsioon*. Eesmärk on kohustada maismaal tuumarajatisi omavaid riike säilitama ohutuse kõrge taseme, määraes rahvusvahelised standardid, mida need riigid peavad järgima.

Euroopa Liidu direktiivid ning rahvusvahelised soovitusused:

- ✓ EL nõukogu direktiiv 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta;
- ✓ EL nõukogu 2013/59/Euratom, millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom;
- ✓ EL nõukogu direktiiv 97/43/Euratom, mis käsitleb üksikisikute kaitset ioniseeriva kiirguse ohtude eest seoses meditsiini kiiritusega (kehtiv kuni 6.02.2018);
- ✓ EL nõukogu direktiiv 2003/122/Euratom kõrgaktiivsete kinniste kiirgusallikate ja omanikuta kiirgusallikate kontrollimise kohta (kehtiv kuni 6.02.2018);
- ✓ EL nõukogu direktiiv 92/3/Euratom liikmesriikide vaheliste ning ühendusse suunduvate ja ühendusest väljuvate radioaktiivsete jäätmete vedude järelevalve ja kontrolli kohta;
- ✓ EL nõukogu direktiiv 89/618/Euratom elanikkonna teavitamise kohta kiirgushädaolukorra puhul rakendatavatest tervisekaitse meetmetest ja kasutatavatest abinõudest (kehtiv kuni 6.02.2018);
- ✓ EL nõukogu direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (muudetud direktiiviga 2014/87/Euratom);
- ✓ EL nõukogu direktiiv 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumakütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks;
- ✓ EL nõukogu direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded

- elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest;
- ✓ *The International Commission on Radiological Protection. ICRP-103 The 2007 Recommendations of the International Commission on Radiological Protection. (Rahvusvahelise Kiirguskaitse Komisjoni soovitusel);*
- ✓ *The International Commission on Radiological Protection. ICRP-65 Protection Against Radon-222 at Homes and at Work 1993. (Kaitse radoon-222 eest elu- ja töökohtades);*
- ✓ *The Radiation Protection Authorities in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden. 2000. Naturally Occurring Radioactivity in the Nordic Countries-Recommendations. (Looduslik radioaktiivsus Põjamaades – soovitusel);*
- ✓ *HELCOM recommendation 26/3, Monitoring of radioactive substances (HELCOMi soovitus ja selle alusel kehtestatud seirejuhend).*

Välismõjude analüüs on lähenemine, mis võrdleb kavandatavaid tegevusi välismõjude spektri osas. Välismõjude analüüsi käigus antakse ülevaade käsitletava valdkonna hetkeseisust ning peamistest probleemidest, analüüsitakse, milliseid loodus-, majandusliku ja sotsiaalse keskkonna valdkondi ning millises ulatuses arengukava eesmärkide täitmiseks kavandatavate meetmete/tegevustega mõjutatakse ning vajadusel esitatakse ettepanekuid KORAK või tegevuskavade täiendamiseks keskkonnamõjude osas. Samuti pakutakse vajadusel välja alternatiivseid meetmeid ebasoodsate mõjude vähendamiseks ning tehakse ettepanekuid soodsate mõjude võimendamiseks. Seejuures hinnatakse nii vahetut, kui ka kaudset mõju.

Välismõjude analüüsi käigus hinnatakse mõjusid eeskätt kvalitatiivselt (kirjeldavalt) erinevate mõjuvaldkondade (vt ptk 4) suhtes. Võimalusel hinnatakse mõjusid eri keskkonnavaldkondadele ka kvantitatiivselt. Arvestades KORAK ja tegevuskavade strateegilist taset ja seda, et planeeritud meetmete/tegevuste osas puudub sageli piisavalt detailne informatsioon, on siiski kvantitatiivsete hinnangute andmine keeruline ning seetõttu pole paljude keskkonnavaldkondade osas kvantitatiivsete hinnangute andmine võimalik. KSH käigus antavad hinnangud jagunevad üldjuhul lühi- ja pikaajalisteks.

Kuna KSH lähtub strateegilise planeerimisdokumendi täpsusastmest, hinnatakse ka mõjusid oluliselt üldisemal tasemel kui näiteks detailplaneeringu või tegevusloa tasandil, seejuures ei viida KSH käigus läbi täiendavaid uuringuid. Hinnangute andmisel tuginetakse olemasolevatele seire- ja statistika- ning teadusandmetele.

Arengukava ja tegevuskavade keskkonnamõju strateegilisel hindamisel on tulenevalt üldistustasemest aga ka valdkonna keerukusest oluline kumulatiivsete ja sünergiliste mõjude käsitlemine, sest kumulatiivsete efektide osakaal üldises mõjude spektris võib olla oluline. Kumulatiivsete mõjude hindamine viiakse läbi välismõjude hindamise järgselt.

6. Strateegilise planeerimisdokumendi koostamisest eeldatavalt mõjutatavad ja huvitatud asutused ning isikud

Isikud ja asjaomased asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi antud strateegiliste planeerimisdokumendide vastu, on esitatud alljärgnevas tabelis 1.

KeHJS e kohased asjaomased asutused, kelle käest KSH programmi ja aruande kohta seisukohta küsitakse ning kellega KSH aruanne kooskõlastatakse on esitatud peatükis 9.

Tabel 1. Isikud ja asjaomased asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi antud strateegiliste planeerimisdokumentide vastu.

Asjaomane asutus või huvitatud isik	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse vastavalt KeHJS §37 lg1
Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium, Rahandusministeerium; Keskkonnaamet, AS A.L.A.R.A, Terviseamet, Maksu- ja Tolliamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet ja Keskkonnainspeksioon.	KORAK koostamise töögrupp	e-kirjaga
Keskkonnaagentuur	Kiirgusseire	e-kirjaga
Haridus- ja Teadusministeerium	Kiirgusalase teadlikkuse tõstmine	e-kirjaga
Kultuuriministeerium	Nt kunstiteoste uurimine röntgenkiirgusega	e-kirjaga
Maaeluministeerium	Toiduohutus, põllumajandustegevus	e-kirjaga
Linnade Liit	Kohalike omavalitsuste huvide kaitse	e-kirjaga
Maaomavalitsuste Liit	Kohalike omavalitsuste huvide kaitse	e-kirjaga
Paldiski Linnavalitsus	Paldiski radioaktiivsete jäätmete vaheladustuspaik	e-kirjaga
Saue Linnavalitsus	Scandinavian Clinics Estonia OÜ tehase paiknemine piirkonnas	e-kirjaga
Saue Vallavalitsus	Scandinavian Clinics Estonia OÜ tehase paiknemine piirkonnas	e-kirjaga
Saku Vallavalitsus	Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla paiknemine piirkonnas	e-kirjaga
Sillamäe Linnavalitsus	Sillamäe jäätmeheidla;	e-kirjaga

Asjaomane asutus või huvitatud isik	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse vastavalt KeHJS §37 lg1
	ASi Molycorp Silmet NORM-jäägid	
Veterinaar- ja Toiduamet	Toiduohutus	e-kirjaga
Tööinspeksioon	Töötervishoid, tööohutus	e-kirjaga
AS Ökosil	Sillamäe radioaktiivne jäätmeohutla	e-kirjaga
OÜ Eesti Geoloogiakeskus	Pinnase loodusliku kiirguse uuringud	e-kirjaga
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Keskkonnakaitse edendamine	e-kirjaga
laiem avalikkus	Kiirgusohutuse alase teadlikkuse tõstmine	Teavitatakse ajalehes ja Ametlikes Teadaannetes.

KSH aruande koostamise käigus võib mõjutatavate ja/või huvitatud isikute ja asutuste nimekiri täieneda.

Piiriülese mõju kaasnemise võimalikkusega seoses teavitab Keskkonnaministeerium KSH protsessist Läänemere piirkonna riikide vastavaid ametiasutusi (Soome, Rootsi, Taani, Saksamaa, Poola, Leedu, Läti ja Venemaa).

7. KSH läbiviimise ning tulemuste avalikustamise ajakava

KSH läbiviimise ajakava on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. KSH läbiviimise ajakava.

KSH etapid (võimalusel koos strateegilise arengudokumendi etappidega)	Läbiviimise aeg
KORAK ja tegevuskavade ning nende KSH algatamine.	18.01.2017
Eelinfo koondamine ja KSH programmi eelnõu koostamine	Aprill – Mai 2017
KSH programmi eelnõule asutuste seisukohtade küsimine ja saamine	Mai – Juuni 2017
KSH programmi eelnõu täiendamine vajadusel lähtuvalt asutuste seisukohtadest ja asutuste seisukohtadele vastuste koostamine	Juuni - Juuli 2017
KSH programmi eelnõu avalik väljapanek ja avalik arutelu	Juuli - August 2017
KSH programmi eelnõu täiendamine vastavalt avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemustele ning KSH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks esitamine	September 2017
KSH programmi nõuetele vastavaks tunnistamine	Oktoober 2017
KSH aruande eelnõu koostamine	Juuni – detsember 2017
KSH aruande kokkuvõtte tõlkimine	Detsember 2017- veebruar 2018

KSH etapid (võimalusel koos strateegilise arengudokumendi etappidega)	Läbiviimise aeg
KSH aruande eelnõu kohta asutuste seisukohtade küsimine ja saamine	Jaauar –Veebruar 2018
Piiriüleses KSH protsessis Läänemere piirkonna riikidele KSH aruande kokkuvõtte edastamine	Veebruar 2018
KORAK ja tegevuskavade eelnõude ning KSH aruande eelnõu avalik väljapanek ja avalik arutelu	Märts –Aprill 2018
KSH aruande piiriülesete kommentaaride saamine	Aprill 2018
KSH aruande eelnõu täiendamine peale avaliku väljapaneku ja arutelu toimumist ja piiriülesete kommentaaride saamist ning vastuskirjade koostamine	Aprill 2018
KSH aruande kooskõlastamine asutustega ja kooskõlastuste saamine	Mai 2018
KSH aruande nõuetele vastavuse kontrollimiseks esitamine	Juuni 2018
KSH aruande nõuetele vastavaks tunnistamine	Juuni - Juuli 2018

8. Strateegilise planeerimisdokumendi ja selle KSH koostamise korraldaja, strateegilise planeerimisdokumendi koostaja ja kinnitaja ning KSH eksperdi andmed

KORAK 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava koostamise (või ajakohastamise) algataja, koostamise korraldaja, koostaja ja kinnitaja:

Keskkonnaministeerium

Narva mnt 7a, 15172 Tallinn

Kontaktisik: Keskkonnaministeeriumi Kliima- ja kiirgusosakonna peaspetsialist Maris Arro

Telefon: 626 2908

E-post: maris.arro@envir.ee

KSH ekspert:

OÜ Alkranel

Juhtekspert: Alar Noorvee

Aadress: Riia 15b, 51010 Tartu

Tel: 736 6676; 554 0579

E-post: alar@alkranel.ee

KSH juhteksperti, Alar Noorvee, nõuetele vastavuse kinnitus on esitatud strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldajale käesolevast programmist eraldiseisvana.

KSH juhtekspert Alar Noorvee omab KSH läbiviimise õigust (vastavalt *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanjuhtimissüsteemi seaduse* §34 lg 4) sest:

- On omandanud kõrghariduse Tartu Ülikoolis (magistrikraad (MSc) ning doktorikraad (PhD) keskkonnatehnoloogias).

- Omab enam kui 5-aastast töökogemust keskkonnamõju hindamiste ja keskkonnamõju strateegiliste hindamiste juhteksperdina. Omab keskkonnaalast töökogemust alates 2000. aastast.
- On läbinud MTÜ Keskkonnamõju Hindajate Ühing poolt läbiviidud Keskkonnamõju strateegilise hindamise koolituse 60 tunni mahus (2016. aastal).
- On juhteksperdina läbi viinud ja juhtinud mitmeid keskkonnamõju strateegilisi hindamisi
- On läbinud juhtimisalase koolituse enam kui 60 tunni mahus Estonian Business Schoolis - Projektijuhtimise meistriklass (3 EAP; 1 EAP = 26 tundi maht, vastavalt 3EAP = 78 tundi)
- Omab pikaajalist kogemust erinevate projektide juhtimisel.
- Ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja hindamisega seonduvaid õigusakte ning olen keskkonnamõju strateegilisel hindamisel erapooletu ja objektiivne.

KSH ekspertrühma koosseis:

- ✓ Alar Noorvee (OÜ Alkranel) – KSH juhteksper (mh KMH litsents nr KMH 0098). Haridus: Tartu Ülikooli Keskkonnatehnoloogia PhD, töökogemus KMH/KSH valdkonnas: üle 10 aasta. Mõjuvaldkonnad käesolevas KSHs: mõju pinnasele; mõju pinna- ja põhjaveele; mõju õhukvaliteedile; mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja elustikule; mõju inimeste tervisele ja sotsiaalsetele vajadustele (sh turvalisus) ja varale, mõju jäätmemajandusele;
- ✓ Elar Põldvere (OÜ Alkranel) – keskkonnakonsultant. Haridus: Tartu Ülikooli Keskkonnatehnoloogia PhD, töökogemus KMH/KSH valdkonnas: üle 10 aasta. Mõjuvaldkonnad käesolevas KSHs: mõju pinnasele; mõju inimeste tervisele ja sotsiaalsetele vajadustele (sh turvalisus) ja varale, mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja elustikule;
- ✓ Tanel Esperk (OÜ Alkranel) – keskkonnakonsultant. Haridus: Tartu Ülikooli Keskkonnatehnoloogia MSc, töökogemus KMH/KSH valdkonnas: üle 10 aasta. Mõjuvaldkonnad käesolevas KSHs: mõju pinna- ja põhjaveele; mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja elustikule; mõju inimeste tervisele ja sotsiaalsetele vajadustele (sh turvalisus) ja varale;
- ✓ Martin Sööt (OÜ Alkranel) – keskkonnakonsultant. Haridus: Tartu Ülikooli Keskkonnatehnoloogia Loodusteaduste magister, töökogemus KMH/KSH valdkonnas: üle ühe aasta, välisõhu valdkonnas üle kolme aasta. Mõjuvaldkond käesolevas KSHs: mõju õhukvaliteedile ja mõju jäätmemajandusele.

9. Asjaomastelt asutustelt seisukoha küsimine

KSH läbiviija ja strateegilise planeerimisdokumendi koostaja küsisid KSH programmi eelnõu kohta seisukohti järgnevatest asjaomastelt asutustelt (e-kirjaga):

- ✓ Sotsiaalministeerium;
- ✓ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
- ✓ Siseministeerium;
- ✓ Rahandusministeerium;
- ✓ Haridus- ja Teadusministeerium;
- ✓ Maaeluministeerium;
- ✓ Keskkonnaamet;
- ✓ Keskkonnainspeksioon

- ✓ Terviseamet;
- ✓ Maksu- ja Tolliamet;
- ✓ Politsei- ja Piirivalveamet;
- ✓ Päästeamet;
- ✓ Keskkonnaagentuur.

Saabunud seisukohad ja nendega arvestamist on kirjeldatud lisas 2.

KSH programmi eelnõu koostas koostöös KSH ekspertgrupiga:

Alar Noorvee
OÜ Alkranel
Riia 15B, 51010 Tartu
55 40 579
7 366 676
alar@alkranel.ee

KSH PROGRAMMI LISAD

Lisa 1. KSH algatamise otsus

KESKKONNAMINISTEERIUM

K Ä S K K I R I

Tallinn

18.01.2017 nr 1-2/17/61

„Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027“
ja „Radooni riikliku tegevuskava“ algatamine,
„Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku
tegevuskava“ ajakohastamine ning nende
keskkonnamõju strateegilise hindamise
algatamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 1 ja § 35 lõigete 1, 2 ja 5 alusel, arvestades kiirgusseaduse § 26 ja lähtudes Vabariigi Valitsuse 10.12.2009 määruse nr 186 „Keskkonnaministeeriumi põhimäärus“ §-st 11:

1. Algatan „Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027“ koostamise.
2. Algatan „Radooni riikliku tegevuskava“ koostamise.
3. Algatan „Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava“ ajakohastamise.
4. Algatan „Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, radooni riikliku tegevuskava ja radioaktiivsete jäätmete riikliku tegevuskava“ keskkonnamõju strateegilise hindamise.
5. Kiirgusohutuse riikliku arengukava koostamise eesmärk on kiirgusohutuse tagamine. Selle saavutamiseks on arengukaval järgmised strateegilised alameesmärgid:
 - I – tagada Eesti Vabariigis kiirgusohutuse optimeeritud süsteem;
 - II – vähendada radioaktiivsete jäätmetega ja nende käitlemisega seotud ohte;
 - III – tagada valmisolek kiirgushädaolukorrale reageerimiseks;
 - IV – suurendada teadlikkust kõrgeenud looduskiirguse allikatest;
 - V – tagada kiirguse optimeeritud kasutamine meditsiinis.
6. Radooni riikliku tegevuskava koostamise peaeesmärk on kõrge radooniriskiga töökohtades ja üldkasutatavates ehitistes radoonikiirgusest põhjustatud terviseriskide minimeerimine. Seda eesmärki aitavad saavutada järgmised tegevused: Eesti pinnases radooni sisalduse määramine; radooniohtlike alade piiritlemine; elamutes, töökohtadel ja üldkasutatavates ehitistes radoonikiirguse viitetaseme kehtestamine; radooniohtlikel aladel asuvate töökohtade ja üldkasutatavate ehitiste (nt koolid, maa all paiknevad töökohad) siseruumide radoonikiirguse vähendamismeetmete väljatöötamine ja rakendamine.
7. Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava ajakohastamise eesmärk on uuendada tegevuskava 01.11.2016 jõustunud kiirgusseaduse muudatustest tulenevalt ning seoses uute arengutega NORM-jäätmete käitlemise valdkonnas.

8. „Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027 ja radooni riikliku tegevuskava“ koostamise algataja ja „Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava“ ajakohastaja ning keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldaja on Keskkonnaministeerium (kontaktisik Keskkonnaministeeriumi kliima- ja kiirgusosakonna peaspetsialist Maris Arro). Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhtekspert on avatud menetlusega riigihanke tulemusena valitud parim pakkuja. Arengukava kinnitab keskkonnaminister käskkirjaga.
9. „Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027 ja radooni riikliku tegevuskava“ koostamise ja „Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava“ ajakohastamise ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marko Pomerants
minister

Saata: kantsler, asekanterid, kliima- ja kiirgusosakond

Lisa 2. KSH programmile laekunud seisukohad ja nendega arvestamine

Enne KSH programmi avalikustamist laekunud seisukohad:

1. **Keskkonnaameti** seisukoht saabus 16.06.2017 kirjaga nr 6-5/17/6405-2, milles ettepanekuid KSH programmi kohta ei tehtud:

KESKKONNAAMET

Ado Lõhmus
asekantsler
Keskkonnaministeerium

Teie 18.05.2017 nr 7-12/17/3592
Meie 16.06.2017 nr 6-5/17/6405-2

Seisukoht Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta

Austatud Ado Lõhmus

Läbi vaadanud Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi on Keskkonnaamet seisukohal, et programm on asjakohane ja piisav ning selle sisu kohta märkused puuduvad. Samuti puuduvad märkused KSH eksperdirühma koosseisu osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ilmar Puskar
juhataja
Kiirgusosakond

Ilmar Puskar 6644905
ilmar.puskar@keskkonnaamet.ee

Narva mnt 7a / 15172 Tallinn / Tel 680 7438 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee /
www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

2. **Siseministeeriumi** seisukoht saabus 16.06.2017 e-kirjaga, milles ettepanekuid KSH programmi kohta ei tehtud:

Maris Arro

Saatja: Birgit Parmas
Saatmisaeg: reede, 16. juuni 2017 18:39
Adressaat: Maris Arro
Koopia: Birgit Parmas
Teema: ED: Siseministeeriumi vastus keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta

Saatja: Maia Eskla <Maia.Eskla@siseministeerium.ee>

Saadetud: 16. juuni 2017 15:30:15

Adressaat: Birgit Parmas

Koopia: Viola Mäemurd

Teema: Siseministeeriumi vastus keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta

Tere!

Edastan Siseministeeriumi vastuse teie kirjale nr 7-12/17/3592, milles küsisite Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018–2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava **keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta** seisukohta.

Annan teada, et meie poolt hetkel ettepanekuid keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi osas ei ole, kuna see tundub asjakohane. Vastava ekspertrühma koosseisu sobivuse osas eeldame, et on piisava hinnangu andnud Keskkonnaministeerium ise.

Te ei küsinud küll ettepanekuid „Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018–2027“ osas, kuid toome välja, et Siseministeeriumit puudutab selles strateegiline eesmärk: „2) tagada valmisolek kiirgushädaolukorrale reageerimiseks“.

Kiirgushädaolukorras valmistumine on ka hädaolukorra seaduses täpsustatud. Oluline on, et tagatakse tegevuste sisuline sidusus ja kooskõla ning võimalusel tuleks vältida dubleerimist.

Lugupidamisega

Maia Eskla
nõunik
Strateegiaosakond
Siseministeerium

612 5238 | 519 41773
Pikk 61, 15065 Tallinn

3. **Rahandusministeeriumi** seisukohad saabusid 8.06.2017 ja 15.06.2017 e-kirjadega, milles toodi välja järgnev:

From: Riina Kurgpõld [mailto:riina.kurgpold@fin.ee]
Sent: Thursday, June 8, 2017 4:46 PM
To: Birgit Parmas <Birgit.Parmas@Envir.ee>
Subject: KSH programmi eelnõu

Tere

Rahandusministeerium on "Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi" eelnõu läbi vaadanud ja seisukoht on toetav. Mõlemapoolse ressursi kokkuhoiu mõttes esitan mõned tähelepanekud e-kirjaga, mis ametnikelt on laekunud:

- Kohalike omavalituste vaatest ei oska täiendavaid KOV-e kaasamiseks lisada, kui vaid ida poolt tuleva kiirgusohutliku olukorra puhul Narva linn, kuid see on vast võimalik katta ka pakutud linnade liidu raames.
- Märkus sellest, et kas käsitletavate teemade ringis ei peaks olema selgemalt - kiirgustegevusloa väljastamise piirkondade väljaselgitamine, mis määratleb põhiliste potentsiaalsete kiirgusallikate asukohad ja lävendid?
- Ökosili lisamist huvitatud isikute hulka võib kaaluda, kuid kui eesmärgiks on vaid riiklike struktuuride (ja riigi enamusosalusega äriühingute) kaasamine, siis pole see vältimatult vajalik. Sisuliselt saame vajadusel kaasa rääkida protsessi käigus.
- AS A.L.A.R.A. on KORAK töögruppi kaasatud, vastav ettepanek tehtud KEM Kliima- ja kiirgusosakonna peaspetsialistile Maris Arrole, et kaasata ka AS Ökosil.

Lugupidamisega

Riina Kurgpõld
õigusnõunik
regionaalarenguosakond
Rahandusministeerium
6113776; riina.kurgpold@fin.ee

 Säästa loodust ja ära prindi seda e-kirja!

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.
This e-mail may contain information which is classified for official use.

Birgit Parmas

Saatja: Riina Kurgpõld <riina.kurgpold@fin.ee>
Saatmisaeg: 15. juuni 2017 9:19
Adressaat: Birgit Parmas
Teema: FW: KSH programmi eelnõu

Järeltegevuse lipp: Flag for follow up
Olekulipp: Lipuga märgitud

Tere

Kooskõlastasime eelnõu vaikimisi.

Edastan ühe tehnilise märkuse:

- Lk 4 lõpus olevas loetelus kordub punkti 1 sisu punktis 3. Korrigeerida punktide grammatikat.

Parimat!

Riina Kurgpõld
õigusnõunik
regionaalarenguosakond
Rahandusministeerium
6113776; riina.kurgpold@fin.ee

Vastus: Lisasime AS-i Ökosil huvitatud isikute loetelusse.

KSH programmi lk 4 lõpus toodud loetelust eemaldati korduvus.

Idast tuleneva kiirgusohu tingimustes on Linnade Liidul aga samuti ka Maaomavalitsuste Liidul huvitatud isikuna ettepanekute esitamise näol võimalik esindada kõigi Ida-Virumaa omavalitsuste huve. Seega ei pea vajalikuks Narva Linnavalitsust eraldi huvitatud isikuna välja tuua.

Mis puudutab märkust kiirgustegevusloa piirkondade väljaselgitamise kohta, siis kuna suure ohuga kiirgusrajatiste surve ei ole suur, ei ole vajadust KORAKis n-ö kiirgustegevuspiirkondi määratleda. Lisaks märgime, et suure ohuga kiirgustegevuse loa taotlemise puhul rakendatakse avatud menetlust. Seega menetluse käigus saab kohalik omavalitsus avaldada oma seisukohad tegevusloa osas tema territooriumil.

4. AS A.L.A.R.A. seisukoht saabus 2.06.2017 e-kirjaga, milles toodi välja järgnev:

Maris Arro

Saatja: Joel Valge <joel.valge@alara.ee>
Saatmisaeg: reede, 2. juuni 2017 12:04
Adressaat: Birgit Parmas
Koopia: Maris Arro; Rando Paurson; Ivo Tatrik
Teema: Re: Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta seisukoha küsimine

Tere

Leiame, et Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027 (KORAK), Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava KSH programm on asjakohane ja piisav (v.a. tähelepanekud allpool). Samuti on piisav KSH ekspertrühma koosseis.

KSH programmiga seoses on meil järgmised tähelepanekud:

1. Lk 9 "Euroopa Liidu direktiivid ning rahvusvahelised soovitusel".

Palun täiendada nimekirja direktiividega 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (muudetud direktiiviga 2014/87/Euratom), 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks ja 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest. KORAK-i ja jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava seisukohalt on tegemist võtmedokumentidega.

2. Samas nimekirjas on toodud direktiiv 2013/59/EURATOM, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom. Nimekiri sisaldab direktiive 89/618/Euratom, 97/43/Euratom ja 2003/122/Euratom, mis tunnistatakse kehtetuks alates 6. veebruar 2018. Nende direktiivide juurde tuleks lisada märkus kehtivuse kohta.

Tervitades
Joel Valge
AS A.L.A.R.A.

Vastus: Tehtud ettepanekute alusel täiendati KSH programmi.

5. **Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi** seisukoht saabus 14.06.2017 e-
kirjaga, milles toodi välja järgnev:

From: Rando Paurson [mailto:Rando.Paurson@mkm.ee]

Sent: Wednesday, June 14, 2017 1:58 PM

To: Birgit Parmas <Birgit.Parmas@Envir.ee>

Subject: FW: Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete
käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta seisukoha küsimine

Tere!

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetab AS A.L.A.R.A. ettepanekuid.

Lugupidamisega

Rando Paurson

Kriisireguleerimise osakond

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

55 590 700 | 639 7660 | rando.paurson@ mkm.ee

6. **Keskkonnainspektiooni** seisukoht saabus 8.06.2017 kirjaga nr 9-1/17/2593-2, milles ettepanekuid KSH programmile ei tehtud:

KESKKONNAINSPEKTSIOON

Keskkonnaministeerium

Teie 18.05.2017 nr 7-12/17/3592

Meie 8.06.2017 nr 9-1/17/2593-2

Seisukoht KORAK 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava KSH programmi eelnõu kohta

Keskkonnainspektioon tutvus OÜ Alkranel poolt koostatud Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava KSH programmi eelnõuga.

Ettepanekuid KSH programmi eelnõu täiendamise ja ekspertrühma koosseisu laiendamise osas Keskkonnainspektioonil ei ole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Peeter Volkov
peadirektor

Pavel Ojava
696 2229, pavel.ojava@kki.ee

Kopli 76
10416 Tallinn

valve@kki.ee
www.kki.ee

Registrikood 70003106
Telefon 696 2236

7. **Päästeameti** seisukoht saabus 21.06.2017 kirjaga nr 1.2-1/10338-2, milles ettepanekuid KSH programmile ei tehtud:

PÄÄSTEAMET

Ado Lõhmus
Keskkonnaministeerium
keskkonnaministeerium@envir.ee

Teie: 18.05.2017 nr 7-12/17/3592

Meie: 21.06.2017 nr 1.2-1/10338-2

Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta seisukoha küsimine

Austatud Ado Lõhmus

Päästeametil puuduvad täiendavad seisukohad Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava KSH programmi asjakohasuse ja piisavuse kohta ning KSH eksperdirühma koosseisu piisavuse kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kuno Tammearu
peadirektor
Päästeamet, Juhtkond

Toomas Luik
4447821
toomas.luik@rescue.ee

Raua tn 2 / 10124 Tallinn / 628 2000 / rescue@rescue.ee / www.päästeamet.ee / registrikood 70000585

8. **Keskkonnaministeeriumi** seisukoht saabus 22.06.2017 kirjaga nr 7-12/17/3592-6, milles toodi välja järgnev:

KESKKONNAMINISTEERIUM

Alar Noorvee
Alkranel OÜ
alar@alkranel.ee

Meie 22.06.2017 nr 7-12/17/3592-6

Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile laekunud seisukohtade edastamine

Keskkonnaministeerium saatis asjaomastele asutustele „Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava“ keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi. Asjaomased asutused olid Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium, Rahandusministeerium; Keskkonnaamet, AS A.L.A.R.A., Terviseamet, Maksu- ja Tolliamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Keskkonnainspeksioon ja Keskkonnaagentuur.

Tagasiside laekus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Siseministeeriumilt, Rahandusministeeriumilt, Keskkonnaametilt, AS-lt A.L.A.R.A., Päästeametilt, Keskkonnainspeksioonilt ja Keskkonnaagentuurilt.

Märkused esitasid Rahandusministeerium, A.L.A.R.A ja Keskkonnaagentuur. Keskkonnaagentuuri märkused lisasime ministeeriumi üldiste märkuste hulka.

Keskkonnaministeeriumi poolsed kommentaarid seisukohtadega arvestamise osas on järgnevad:

- palume kanda AS A.L.A.R.A. märkused KSH programmi;
- palume kanda sisse Rahandusministeeriumi märkus: lk 4 lõpus olevas loetelus kordub punkti 1 sisu punktis 3.

Lisaks palume viia KSH programmi sisse järgnevad täiendused (Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri poolsed märkused):

- huvitatud isikute tabelisse lisada OÜ Eesti Geoloogiakeskus ja AS Ökosil;
- lk 5 alt kolmandasse ritta lisada peale sõna piirkonnad „ja põhjaveekihiid“;
- lk 7 esimene punkt sõnastada: selgitada, kirjeldada ja hinnata KORAK 2018-2027, *Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava* eesmärkide elluviimiseks kavandavate meetmete ja tegevuste ning nende võimalike alternatiivide rakendamisega kaasnevad võivad olulist keskkonnamõju ning anda vastavat teavet strateegiliste planeerimisdokumentide koostajale ja kinnitajale;
- lk 7 eelviimasesse lõigus kirjeldada ka kiirgusõnnetustest tulenevat kaudset seost võttes arvesse toiduks kasvatatavaid põllusaadusi, metsamarju ja –seeni ning nende võimalikku saastumist;
- lk 8 on jõutud järeldusele: *Seega ei ole strateegiliste planeerimisdokumentide rakendamisel ette näha piiriülest mõju*. Arengukavas nähakse ette radioaktiivsete jäätmete lõppladestuskoha rajamise vajaduse ja selleks ettevalmistavad tööd lisatakse tegevuskavasse, siis peab käsitlema

Narva maantee 7a/ Tallinn 15172/ 626 2802/ keskkonnaministeerium@envir.ee/ www.envir.ee/
Registrikood 70001231

seda KSH-d piiritülesena. Palume muuta KSH programmi sõnastust vastavalt. Tulenevalt asjaolust, et tegemist on piiritülese KSH-ga tuleb parandada ka lk 12 olevat ajakava;

- lk 9 lisada soovitude nimekirja ka HELCOMi soovitus 26/3 <http://www.helcom.fi/Recommendations/Rec%2026-3.pdf> ja selle alusel kehtestatud seirejuhend <http://www.helcom.fi/Lists/Publications/Guidelines%20for%20Monitoring%20of%20Radioactive%20Substances.pdf#search=radon>.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaupo Heinma

Keskkonnakorralduse osakonna juhataja

Lisad: 1) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Siseministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Keskkonnaameti, AS A.L.A.R.A, Päästeameti, Keskkonnainspektsiooni kirjad

2) Keskkonnaministeeriumi 18.05.2017 kiri nr 7-12/17/3592

Birgit Parmas

626 2974, birgit.parmas@envir.ee

Maris Arro

626 2908, maris.arro@envir.ee

Vastus: Esitatud märkuste alusel täiendati KSH programmi.

9. **Terviseameti** seisukoht saabus 30.06.2017 kirjaga nr 9.3.-4/3366

TERVISEAMET HEALTH BOARD

Ado Lõhmus
Keskkonnaministeerium
keskkonnaministeerium@envir.ee

Teie: 18.05.2017 nr 7-12/17/3592

Meie: 30.06.2017 nr 9.3-4/3366

Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta seisukoha küsimine

Esitasite vastavalt KeHJS § 361 lõikele 1 ja 4 Terviseametile Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2018-2027, Radooni riikliku tegevuskava ja Radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava KSH programmi seisukoha saamiseks.

Teeme ettepaneku, et KSH vastavusanalüüsi teostamisel kasutada lisaks eelnõus (lk 8-9) toodule ka EL nõukogu direktiivi 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisaldavate radioaktiivsete ainete eest. Lisaks juhime tähelepanu, eelnõu lk 4, kus on toodud arengukava strateegilised alleesmärgid punktide kaupa, on sama sõnastusega punktid 1 ja 3.

Lugupidamisega

Jelena Tomasova
peadirektori asetäitja

Kristina Aidla kristina.aidla@terviseamet.ee

Paldiski mnt 81 Tel +372 794 3500
10617 Tallinn

www.terviseamet.ee e-post: kesk@terviseamet.ee
Registrikood 70008799

Tervishoiutöötajate ja tegevuslubade registre

osakond:	Paldiski mnt 81, Tallinn	tel 650 9847
Kemikaaliohutuse osakond:	Paldiski mnt 81, Tallinn	tel 794 3552
Esmatasandi tervishoiu osakond:	Paldiski mnt 81, Tallinn	tel 650 9861
Erakorralise meditsiini osakond:	Paldiski mnt 81, Tallinn	tel 650 9860
Järelevalve osakond:	Paldiski mnt 81, Tallinn	tel 794 3724
Meditsiiniseadmete osakond:	Põllu 1a, Tartu	tel +372 5809 4339
Kesklabor:	Kotka 2, Tallinn	tel 694 3673
Tartu labor:	Põllu 1a, Tartu	tel +372 5809 3071
Kohtla-Järve labor:	Kalevi 10, Kohtla-Järve	tel +372 5880 3572

Vastus: Esitatud märkuste alusel täiendati/korrigeeriti KSH programmi.